

Του TAKH ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Η Κομπάρσα», το τελευταίο, αν δεν κάνω λάθος, μυθιστόρημα του Αβραάμ Γεοσούα, κλείνει με μια σκιά απαισιοδοξίας. Η ηρωίδα του, σολίστ της άρπας που ζει στην Ολλανδία και επιστρέφει στη γενέτειρά της Ιερουσαλήμ έπειτα από χρόνια, διαπιστώνει ότι η γειτονιά που μεγάλωσε έχει κατακλυσθεί από ορθόδοξους Εβραίους. Ο συγγραφέας παρουσιάζει το φαινόμενο σαν μια δυσμενή αλλοίωση της κοινωνίας του Ισραήλ. Αναρωτιέμαι ποια θα ήταν η τύχη ενός Παλαιστίνιου συγγραφέα ο οποίος θα θεωρούσε ως δυσμενή προοπτική τη θρησκευτική ριζοσπαστικοποίηση της δικής του κοινωνίας, η οποία εκφράζεται με την κυριαρχία της Χαμάς. Και να υπήρχε, δεν θα τον ξέραμε. Θα τον είχαν εξαφανίσει τα παιδιά των Αδελφών Μουσουλμάνων. Το πιο τρομακτικό με τον μουσουλμανικό κόσμο είναι ότι δεν ακούγονται από εκεί φωνές που αντιστέκονται στην εξάπλωση του θρησκευτικού φανατισμού. Σίγουρα υπάρχουν. Όμως τις πνίγει ο φανατισμός. Και το εντυπωσιακό με το Ισραήλ είναι η ελευθερία της έκφρασης που απολαμβάνουν οι συγγραφείς του παρά το γεγονός ότι η χώρα τελεί σε κατάσταση πολιορκίας από την ημέρα που γεννήθηκε. Ο Γεοσούα μού είχε πει κάποτε ότι οφείλεται στην παράδοση των Προφητών.

Κάτι τέτοιες μέρες θυμάμαι μια δημόσια συζήτηση που είχαμε στην Καλαμάτα με τον Γεοσούα. Ήταν στη διάρκεια μιας συνάντησης Ελλήνων και Ισραηλινών συγγραφέων που είχε οργανώσει ο φωτισμένος Ραμ Αβιράμ, πρέσβης τότε του Ισραήλ και πολιτογραφημένος πλέον Έλληνας, αν δεν κάνω λάθος. Στη συζήτηση συμμετείχε και ο φίλος, μακαρίτης πια, Ανταίος Χρυσοστομίδης. Αυτός υποστήριζε πως ο σύγχρονος αντισημιτισμός, τον οποίον είχε επισημάνει ο Γεοσούα, δεν είναι ούτε φυλετικός ούτε θρησκευτικός. Είναι πολιτικός και οφείλεται στη στάση του κράτους του Ισραήλ απέναντι στους Παλαιστίνιους. Αξιοποιεί την υπεροπλία του και τη σιωνιστική αλληλεγγύη. Και λειτουργεί ως αιχμή του δόρατος του δυτικού ιμπεριαλισμού για να ελέγχει τη Μέση Ανατολή και τα πετρέλαιά της, απ' τα οποία εξαρτιόταν. Ο Ανταίος δεν έλεγε τέτοιες ανοησίες. Απλώς, έντιμος και ευπατρίδης όπως ήταν, σαν τον πατέρα του, Σοφιανό Χρυσοστομίδα, προσπαθούσε να υπερασπιστεί την τιμή της Αριστεράς στην οποία πίστευε.

Ναι, για δεκαετίες ολόκληρες, από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου για την ακρίβεια, το Ισραήλ ήταν ο πολιτικός «μας» αντίπαλος. Αν μας έδειχναν τότε τη χειραψία του μουφτή της Ιερουσαλήμ με τον Χίτλερ, μπορεί και να μην την πιστεύαμε. Αν μας έλεγαν ότι οι ναζί έστειλαν τάγματα Παλαιστινίων για να

χτυπήσουν τους Γιουγκοσλάβους παρτιζάνους, θα το θεωρούσαμε προπαγανδιστικό τρικ. Και εδώ που τα λέμε δεν ήταν μόνον η Αριστερά. Ήταν και ένα μεγάλο τμήμα της Δεξιάς, η οποία στο όνομα της θρησκείας καταδίκασε το Ισραήλ. Ακουγαν τη Μεγάλη Παρασκευή το «ους έθρεψε το μάννα, εκίνησαν την πτέρνα κατά του ευεργέτου» και έβλεπαν τον Μοσέ Νταγιάν με την Γκόλντα Μέιρ. Το Ισραήλ είχε πάντα άδικο. Ο στρατός του σκότωνε παιδιά. Κανείς δεν αναρωτιόταν γιατί αυτά τα παιδιά βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή του πυρός και οι μαχητές του Ισλάμ τα χρησιμοποιούσαν για ασπίδα προπαγανδιστικής άμυνας.

Όπου οι δημοκρατίες της Δύσης βρέθηκαν σε ανάλογη θέση με αυτή που βρισκόταν το Ισραήλ. Αρχισαν να αντιλαμβάνονται ότι πίσω από την άμυνα κρυβόταν η σκιά μιας επιθετικής πολιτικής. Με το σπαθί στο χέρι, σαν τον ιμάμη που λειτούργησε προχθές στην Αγία Σοφία. Είναι χαρακτηριστική η αλλαγή στάσης στο κόμμα της Λε Πεν στη Γαλλία. Αναθεώρησε τον παραδοσιακό αντισημιτισμό του επειδή κατάλαβε το Ισραήλ ως προκεχωρημένο φυλάκιο του δυτικού πολιτισμού. Να θεωρήσουμε πως έχουν την ίδια αξία οι δηλώσεις του ημέτερου κυρίου Βορίδη; Αν μη τι άλλο, ας αναγνωρίσουμε στη Δεξιά το προνόμιο της αυτοκριτικής. Το άσφαλο είναι μονοπώλιο της Αριστεράς. Προχθές η νεολαία ΣΥΡΙΖΑ διαδήλωσε μπροστά στην ισραηλινή πρεσβεία για το δικαίωμα της Χαμάς να ρίχνει ρουκέτες στο Τελ Αβίβ.

Αφήνω τις γεωπολιτικές αναλύσεις σε άλλους, αρμοδιότερους εμού. Ναι, ξέρω ότι στο Ισραήλ υπάρχει κενό εξουσίας, ξέρω ότι ο Αμπάς ανέβαλε τις εκλογές στην Παλαιστίνη, όπου, αν δεν κάνω λάθος, έχουν να εκλέξουν βουλευτές από το 2006. Ξέρω ότι ο Μπάιντεν δεν έχει αποφασίσει ακόμη, η δε Ευρώπη αντιμετωπίζει το πρόβλημα με την ίδια αποτελεσματικότητα που διαπραγματεύθηκε με την AstraZeneca. Ξέρω ακόμη ότι ο Ερντογάν ονειρεύεται, σαν παγόνι που παριστάνει τον αετό, πως με την ανωμαλία στη Γάζα θα καταφέρει ό,τι δεν κατάφερε στη Συρία. Τα ξέρω όλ' αυτά και τ' άλλα που δεν ξέρω μου τα λέει το «Homeland» στο Netflix – κλασική περίπτωση συναρπαστικής αφήγησης που σε βοηθάει να μην βγάλεις κανένα συμπέρασμα.

Ξέρω όμως πως το πρόβλημα με το κράτος του Ισραήλ δεν είναι απλώς ένα στοίχημα στη γεωπολιτική σκακιέρα της Μέσης Ανατολής. Το στοίχημα είναι πολύ μεγαλύτερο. Έχει να κάνει με τις πολιτισμικές αξίες του δυτικού πολιτισμού και τις δυνατότητές τους να επιβιώσουν στο περιβάλλον του μετα-αποικιοκρατικού κόσμου μας. Δεν χρειάζεται να επιχειρηματολογήσω για τη συμμετοχή του ιουδαϊσμού στη διαμόρφωση της Ευρώπης. Το είχε πει ο Κωνσταντίνος Τσάτσος με το τρίπτυχο «Αθήνα – Ρώμη – Ιερουσαλήμ». Χρειάζεται όμως να υπενθυμίσω ότι η συμμαχία μας με το Ισραήλ δεν έχει μόνον συγκυριακή αξία, την οποία ευτυχώς έχουμε αντιληφθεί. Έχει και στρατηγική, κοινώς πολιτισμική αξία, την οποία οφείλουμε να επεξεργαστούμε.

ΠΗΓΗ: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 16.5.2021](#)